

Pentru Papi,
primul meu profesor

*Un profesor are un impact asupra eternității;
nu știe niciodată unde se termină influența lui.*

– Henry Adams

Preceptele sau maximele au mare
însemnătate; dacă ai la îndemână câteva
precepte sau maxime valoroase, acestea
te pot ajuta mai mult să-ți croiești
o viață fericită decât tomuri întregi
pe care nu știi unde să le cauți.

— Seneca

PRECEPTELE

Tatăl meu se numea Thomas Browne. Și tatăl *lui* se numise Thomas Browne. De aceea și *eu* mă numesc Thomas Browne. Abia când am ajuns în ultimul an de facultate am aflat că a existat un Thomas Browne mult mai ilustru, care a trăit în Anglia secolului al XVII-lea. Sir Thomas Browne a fost un autor înzestrat, un student al naturii, un om de știință, un erudit și un susținător înflăcărat al toleranței într-o perioadă în care intoleranța era normă. Pe scurt, e cel mai bun tiz pe care mi l-aș fi putut dori.

În facultate am început să citesc multe dintre scrierile lui sir Thomas Browne, printre care și *Cercetări ale multor dogme primite de-a gata și ale ideilor considerate de obicei adevărate*, o carte care își propunea să dea în vileag convingerile predominant false din acele vremuri, și *Religio Medici*, o lucrare ce conținea mai multe investigații religioase, care au fost considerate extrem de neortodoxe pentru perioada aceea. În timp ce o citeam pe cea din urmă, am dat peste această frază minunată:

Purtăm în noi minunile pe care le căutăm în afara noastră.

Dintr-un oarecare motiv, frumusețea și puterea acelei fraze m-au impresionat puternic. Poate că era exact ceea ce aveam nevoie să aud în acel moment din viața mea, când eram măcinat de îndoiala că meseria pe care o alesesem – aceea de profesor – mi-ar putea oferi destule „minuni“ ca să fiu fericit. Am notat fraza pe o bucățică de hârtie și am lipit-o pe perete, unde a și rămas până am absolvit facultatea. Am luat-o cu mine la masterat. M-am alăturat celor de la Peace Corps¹

¹ Organizație înființată de guvernul Statelor Unite ale Americii în 1961, care trimite voluntari în țările în curs de dezvoltare, ca să lucreze la proiecte din diverse domenii. (N. tr.)

și am purtat-o tot timpul în portofel oriunde am călătorit cu ei. Soția mea a laminat și a pus în ramă bilețelul când ne-am căsătorit, iar acum este agățat în holul apartamentului nostru din Bronx.

Acela a fost unul dintre multele precepte din viața mea pe care am început să le colecționez, notându-le într-un carnețel. Citate din cărțile pe care le citeam. Răvașe din prăjiturile. Mesaje de pe felicitări. Ba chiar am notat și sloganul din reclamele de la Nike – „Just do it!”⁴¹ –, fiindcă mi s-a părut îndemnul perfect pentru mine. La urma urmei, poți să te inspire de oriunde.

Prima dată le-am vorbit elevilor mei despre aforisme când făceam practică pedagogică în timpul facultății. Îmi era greu să-i conving pe copii să fie interesați de exercițiile de scriere – cred că îi rugasem să scrie o compunere de o sută de cuvinte despre ceva cu multă însemnătate pentru ei, așa că le-am adus hârtiuța laminată cu citatul din Thomas Browne, ca să le arăt ceva ce însemna mult pentru mine. Ei bine, s-a dovedit că au fost mult mai interesați să descopere înțelesul citatului decât să vadă de ce mă impresionase pe mine atât de tare, așa că i-am rugat să scrie despre asta în schimb. Am fost uimit de ce au scris!

De atunci am început să folosesc preceptele la ore. Conform dicționarului, un precept este un „element fundamental, idee, lege de bază pe care se întemeiază o teorie științifică, un sistem politic, juridic, o normă de conduită etc.” Elevilor mei le-am dat mereu o definiție mai simplă: preceptele sunt „cuvinte după care să te ghidezi”. Ușor. La începutul fiecărei luni scriu pe tablă un aforism, ei îl copiază în caiet, apoi discutăm despre el. La sfârșitul lunii au de scris un eseu despre acel precept. Iar apoi, la sfârșitul anului școlar, le dau adresa mea de acasă și îi rog ca, peste vară, să îmi trimită o vedere cu un precept nou, personal – poate să fie un citat dintr-o persoană celebră sau o maximă inventată de

¹ (Engl.) Fă-o!

ei. Îmi aduc aminte că în primul an în care am făcut asta m-am întrebat dacă o să primesc măcar un precept. Am fost coplesit când, la sfârșitul verii, toți elevii din *toate* clasele la care predam îmi trimiseseră vederi! Puteți să vă dați seama că am fost și mai uimit când, vara următoare, s-a întâmplat același lucru. Doar că de data aceea nu am mai primit vederi doar de la elevii din anul curent, ci am primit destule și de la cei din anul precedent!

Sunt profesor de zece ani. Până în momentul de față am adunat în jur de două mii de aforisme. Când domnul Tushman, directorul de la Școala Generală Beecher, a auzit povestea asta, mi-a sugerat să le strâng pe toate și să le transform într-o carte pe care aș putea să o împărtășesc cu toată lumea.

Bineînțeles că m-a intrigat ideea asta, dar n-am știut de unde să încep. Cum să aleg ce precepte să includ în carte? Am hotărât să mă concentrez pe teme cu care copiii rezonează în mod special, așa că am ales unele care vorbesc despre bunătate, caracter puternic, tăria de a trece peste neazuri sau pur și simplu despre faptele bune. Îmi plac preceptele care, cumva, te înalță sufletește. Am ales câte un precept pentru fiecare zi din an. Sper că cititorii acestei cărți vor începe fiecare zi cu unul dintre aceste „cuvinte după care să te ghidezi“.

Sunt foarte încântat că pot să împărtășesc cu voi preceptele mele preferate. Pe multe dintre ele le-am notat eu de-a lungul anilor. Altele mi-au fost trimise de elevii mei. Toate au o însemnătate specială pentru mine. Așa cum sper că vor avea și pentru voi.

– Domnul Browne

Învățați-l vorbele din trecut,
ca să fie un bun model de urmat
pentru copii... Nimeni nu se naște înțelept.

– *Învățăturile lui Ptahhotep*,
2200 î.e.n.

JANUARIE

1 IANUARIE

Purtăm în noi
minunile pe
care le căutăm
în afara
noastră.

– Sir Thomas Browne

2 IANUARIE

Și, mai presus de toate,
privește cu ochi strălucitori
lumea din jurul tău, căci
cele mai mari secrete se
ascund mereu în cele mai
neverosimile locuri. Cei care
nu cred în magie nu
o vor găsi niciodată.

– Roald Dahl

3 IANUARIE

Trei lucruri sunt
importante în viață:
primul este să fii bun;
al doilea este să fii bun;
al treilea este să fii bun.

– Henry James